

Marek Zieliński

"Racjonalista i zmysły. O twórczości literackiej Stanisława Lema", Jerzy Jarzębski, "Ruch Literacki" z. 2 (1977) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 20/4 (66), 153

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ JARZĘBSKI Jerzy: Bohater naszej krytyki. "Teksty" 1976 nr 4/5 s. 108-117.

Dyskusja o bohaterze młodej prozy odżywa w krytyce od trzydziestu lat: ciągle na nowo i zawsze z tą samą negatywną oceną aktualności literackich. Autor dostrzega, iż, zadanie stworzenia bohatera-wzorca należało zazwyczaj do typów przekazu o relatywnie najwyższej sprawności kanału. Do XX wieku była nim proza narracyjna, a zwłaszcza powieść, współcześnie natomiast stały się nim środki masowego przekazu, o większej od literatury nośności i sile perswazyjnej: film, radio, telewizja. Natarczywe pytania o bohatera kierowane do prozaików są najczęściej błędnie adresowane, minimalistyczne, i - w końcu - wadliwie sformułowane.

BP/66/29

R.N.

/II/ JARZĘBSKI Jerzy: Racjonalista i zmysły. O twórczości literackiej Stanisława Lema. "Ruch Literacki" 1977 z. 2 s. 85-101.

Artykuł jest skróconą wersją przygotowanego do książki "Prozaicy trzydziestolecia" omówienia całości dotychczasowego pisarstwa Stanisława Lema. Autor wykazuje, że twórczość tę cechują zadziwiające antynomie: optymizm i pesymizm poznawczy, racjonalizm i sensualizm, dyscyplina rozumowania i marzenie. Literacka przygoda Lema rozgrywa się zatem na dwu polach: przygody intelektualisty podejmującego problemy ontologii i epistemologii i przygody wyobraźni tworzącej zmysłowe obrazy świata. Autor próbuje wskazać ponadto możliwości użycia w analizach literaturoznawczych mało wykorzystywanego do opisu utworów Lema klucza psychoanalitycznego (opozycja zamknięcia i przestrzeni otwartej).

BP/66/30

M.Z.